

Sammanfattning från Boverket gällande nya byggregler 2025

Den nya författningen från Boverket om säkerhet vid användning av byggnader, inklusive taksäkerhet, har skapats för att förbättra säkerheten, tydliggöra ansvarsfördelning, minska risken för olyckor och anpassa Sveriges regelverk till internationella standarder, med fokus på byggnadens hela livscykel från konstruktion till drift.

Sammanfattning:

- 1. Minska olyckor och personskador:**
 - Syftet är att förbättra säkerheten vid arbete och underhåll på byggnader, särskilt på tak där fallrisker är betydande. Detta är en respons på olycksstatistik som visar att arbete på höga höjder är en av de mest riskfyllda arbetsmiljöerna.
- 2. Tydligare och uppdaterade krav:**
 - Tidigare föreskrifter har ansetts otillräckliga eller otydliga. Den nya författningen ger detaljerade och specifika riktlinjer om när och hur säkerhetsanordningar ska användas, vilket underlättar för byggnadsägare, projektörer och entreprenörer att följa reglerna.
- 3. Förebyggande av risker vid drift och underhåll:**
 - Den riktar sig också mot att förbättra säkerheten för personer som i framtiden kommer att arbeta med byggnadens drift och underhåll, genom att säkerställa att säkerhetsåtgärder integreras redan vid byggnation.
- 4. Harmonisering med EU-regler:**
 - Författningen är del av Sveriges arbete med att uppfylla EU-direktiv och internationella säkerhetsstandarder, vilket är viktigt för att säkerställa enhetlighet och hög säkerhet inom EU:s medlemsländer.
- 5. Främja långsiktig hållbarhet:**
 - Genom att inkludera krav på hållbara och beständiga material samt system som kan motstå dynamisk påverkan, bidrar författningen till att byggnader blir mer hållbara och säkra under hela sin livslängd.

Sammanfattning av vad som gäller kring taksäkerhet:

- 1. Allmänna krav:**
 - Byggnader ska utrustas med taksäkerhetsanordningar om det finns fasta arbetsställen på taket eller om det förväntas att taket kommer behöva beträdas för byggnadens drift eller underhåll.
- 2. Tillträdesanordningar:**
 - Fasta tillträdesanordningar som väggstegar eller liknande ska finnas för säkert tillträde till taket.
 - Lös stega kan endast användas vid låg fallrisk och om den är säkrad mot att glida.
- 3. Förflyttning på tak:**
 - Fasta anordningar ska finnas för säker förflyttning på tak mellan uppstigningsställen och arbetsställen. Förankringspunkter för personlig fallskyddsutrustning ska vara tillgängliga.
- 4. Förankringsanordningar:**
 - Förankringsanordningar för fallskydd ska vara placerade så att kontinuerlig förankring är möjlig och att risken för pendlingsfall minimeras.
- 5. Skydd mot fall:**
 - Räckben och skyddsanordningar ska finnas vid risk för fall från tak. Dessa skydd ska vara utformade så att de tål dynamisk påverkan och minska risken för klättring.

Marknadsinformation

6. **Skydd mot genomtrampning:**
 - Tak och takanordningar som kan beträdas ska utformas för att motverka risken för att trampa igenom takytan.
7. **Skydd mot fallande is och snö:**
 - Skyddsanordningar ska finnas vid entréer där det finns risk för personskador till följd av fallande is eller snö.
8. **Fasta arbetsställen på tak:**
 - Fasta arbetsställen ska ha säkra uppstigningsanordningar och skydd mot fall utan att försvåra transport av material.

Ikraftträdande:

Denna författning träder i kraft den **1 juli 2025**, enligt Boverkets övergångsbestämmelser

Sammanfattning från Arbetsmiljöverkets föreskrifter AFS 2023:3

Syftet med den nya lagen, Arbetsmiljöverkets föreskrifter AFS 2023:3 om projektering och byggarbetsmiljösamordning, är att stärka arbetsmiljön i byggbranschen genom att tydligare definiera och fördela ansvar för arbetsmiljöarbete under alla faser av ett byggprojekt. Detta innefattar både byggskedet och den framtida användningen (bruksskedet) av byggnader eller anläggningar. Föreskrifterna syftar till att förebygga olyckor och ohälsa genom att integrera arbetsmiljöhänsyn från början i byggprojektens planering och design.

Vad detta innebär i praktiken:

1. **Utökade skyldigheter för byggherrar:**
 - Byggherrar har ett tydligare och mer omfattande ansvar att säkerställa att arbetsmiljörisker identifieras och hanteras redan i planeringsfasen. Byggherrar måste se till att arbetsmiljöarbete är en integrerad del av projektet och att tillräckliga resurser, som tid och pengar, avsätts för detta ändamål.
2. **Roller och ansvar för samordnare (Bas-P och Bas-U):**
 - Byggarbetsmiljösamordnare för planering och projektering (Bas-P) och utförande (Bas-U) får tydliga riktlinjer för att säkerställa en god arbetsmiljö. Bas-P har ansvar för att arbetsmiljörisker minimeras under projekteringen, medan Bas-U ansvarar för arbetsmiljön under själva byggskedet.
3. **Krav på arbetsmiljöplan och arbetsmiljödokumentation:**
 - En arbetsmiljöplan måste tas fram och finnas tillgänglig på byggarbetsplatsen innan byggstart. Planen ska vara ett levande dokument som uppdateras i takt med att projektet fortskrider. Den ska innehålla alla åtgärder för att minimera risker, inklusive fallskydd och säkerhet för arbete på höga höjder.
4. **Ökat ansvar för projektörer:**
 - Projektörer (arkitekter, konstruktörer och andra som deltar i planering) måste ta hänsyn till arbetsmiljörisker i designfasen. Detta kan innebära att de integrerar säkerhetsanordningar som fallskyddssystem och andra skydd redan i planeringsfasen för att undvika risker under bygg- och bruksskedet.
5. **Sanktionsavgifter vid brister:**
 - Om arbetsmiljöplan saknas eller om arbetsmiljön inte hanteras i enlighet med föreskrifterna, kan sanktionsavgifter utdömas, vilket gör lagen mer bindande och straffande vid överträdelser.

I praktiken innebär detta att alla aktörer i ett byggprojekt, från byggherrar till projektörer och entreprenörer, måste samverka för att tidigt identifiera och löpande hantera arbetsmiljörisker.